


Ekim-2000



Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'nde Örgün Eğitim'de Başarının Elde Edilmesi

Gülsün ŞAHAN
İlköğretim Müfettişi

Eğitimde başarı yada başarısızlığı değerlendirebilmek için önce sorunların ne olduğunu bilmek gerekmektedir.

Sorunlar :

- 1- Nicel büyümenin hızlı artışı
- 2- Öğretmen hareketi Asker – aday öğretmen yoğunluğu
- 3- Kız çocuklarının eğitimi
- 4- Taşınmalı eğitim
- 5- Toplam Kalite Yönetimi
- 6- Milli Eğitim Sisteminin Yapısı
- 7- Mevsimlik işçiler
- 8- Öğretim yöntem ve tekniklerindeki yenilikler
- 9- Mesleki yönlendirme ve rehberlik hizmetleri
- 10- Boş zaman faaliyetleri, sosyal etkinlikler
- 11- Okuma alışkanlığı
- 12- Öğrenmenin öğretilmesi

1- Nicel büyümenin hızlı artışı

Siverek'in Şanlıurfa'nın ve Türkiye'nin nüfus olarak en kalabalık ve en hızlı büyüyen bir ilçesi ve geniş bir alana yayılmış olması, yaklaşık 200 okulu bulunan köyünün bulunması, ulaşım sorunları, okul ve derslik ihtiyacının her yıl artması, sınıflardaki öğrenci sayısının 40 kişiye, okulların normal öğretime dönüştürülememesi, bölgede sadece Siverek'te kapasiteli ve erkek öğrencilerin çoğunlukta olduğu, Y.İ.B Okulunun bulunması, var olan okulların da derslik, araç – gereç ve öğretmen bakımından ihtiyaca cevap vermesini güçleştirmektedir.

2- Öğretmen hareketi- Asker – aday öğretmen yoğunluğu

Siverek İlköğretim okullarında 715 öğretmenin görev yapması, bu yıl 97 aday öğretmenin ataması yapılmıştır. Aday öğretmenlerin en geç bir yıl içinde askerlik görevine başlaması nedeniyle hızlı bir hareketlilik gözlemlenmektedir. Adaylık süresini ve askerlik görevini bitiren öğretmenlerin çeşitli nedenlerle hızlı bir biçimde ileriye yada bölgeyi terk etmeleri, öğretmenlerin mesleğe ve bölgeye uyum sorunları yaşadığı dönemlerinde bu bölgede çalışıyor olması, uyum sağladıkları dönemde ise bölgeden ayrılmaları eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

3 – Kız çocuklarının eğitimi

Bölgede feodal yapının yer yer devam ediyor olmasından en çok etkilenen kesim kız çocuklarıdır. Ailelerde çocuk sayısının fazlalığı, kız çocuklarının ailede işgücü olarak görülme nedenlerinden biridir. 11 – 12 yaş erkek çocuğundan çobanlık dışında yardım beklenmezken aynı yaştaki her kız çocuğu hem kardeşlerinin bakımında hem de ev işlerinde annenin yardımcısı olması, bu çocukların 13 – 14 yaşlarında evlendirmeleri de göz önüne alınırsa kız çocuklarının zorunlu eğitim hakkından ve taşınmalı eğitimden de beklenen ölçüde yararlanamadığı görülmektedir. (Şahan, Gülsün 25- 26, 1994)

4- Taşınmalı eğitim

Taşınmalı eğitim zorunlu eğitimde ilk akla gelen çözüm önerilerinden birisidir ve şu anda Y.İ.B.O lardan sonra en geçerli yöntemdir. Taşınmalı eğitim, bölgenin coğrafi yapısı, köylerin

olması ve merkezden uzaklığı, sağlıklı köy yollarının olmaması ile olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca kız çocukları da beklenildiği düzeyde taşınmamaktadır. Siverek'te taşınan öğrenci sayısı son rakamlara göre 310 kişidir. Bu sayının 60 kızı yani % 8,3 i kız öğrencidir. Taşınalı eğitimde aynı bir sorunda taşınma merkezlerinin araç gereç, yapı, öğretmen eksikliği ve çeşitli köylerden gelen öğrencilerde seviye farklılığı, sınıf başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.

5- Toplam Kalite Yönetimi

2. Dünya savaşından sonra Japonya da uygulanmış, 1980 li yıllarda Amerika da kabul görmüş bir anlayış olan T.K.Y Yurdumuzda önce sanayi kuruluşlarında uygulanmaya başlamış daha sonra hizmet sektöründe de hızla yerini almaya başlamıştır. 1999 yılında M.E.B da uygulamaya konulmuştur. T.K.Y de temel anlayış müşteri memnuniyetidir. Eğitim Örgütlerinde temel müşteri öğrencidir ve asıl amaç eğitimin kalitesini yani öğrenci kalitesini artırmaktır. Bir örgütte kaliteye belirli kişilerin değil çalışanların hepsinin çabası ile ulaşılır. Eğitimde kalite denildiğinde eğitim sisteminin beğenilmesi, kusursuzluğu, insanların yenilikleri izleyebilme bilgi ve becerisine sahip olması, bu davranışları gösterebilmesi akla gelmektedir. Bunun için Deming döngüsü denilen Planla, Uygula, Kontrol et, Düzelt çevriminin kurulması ve işletilmesi gerekmektedir. Planlama eğitimin her aşamasında önemli bir süreçtir. Yıllık, ünite ve günlük planların öneminin bazı öğretmenlerimizce hala anlaşılabilmiş olması, yıllık ve ünite planlarının okul ve sınıfa uyumu yapılmadan olduğu gibi alınması, öğretmenin kendisine ait olmayan, sınıf düzeyini yansıtmayan planlarla günlük planların yapılması pusulasız bir gemi gibi başarıyı tesadüfî limanlara götürmektedir.

6- Milli Eğitim Sisteminin yapılması

Milli Eğitim Sisteminin merkezi bir yapıda olması, yerel çözüm üretmede ve çözümlemede güçlükleri de beraberinde getirmektedir. Okul yönetimi ve öğretmenlerin merkezi sistemden kaynaklanan problemler üzerinde yoğunlaşması çözüme ulaşılabilecek ilçe - okul düzeyinde problemlerin gözden kaçırılmasına neden olmaktadır.

7- Mevsimlik işçiler

Mevsimlik işçi sorunu yaklaşık 180 işgünü olan eğitim-öğretim süresini yaklaşık olarak 60 işgünü kısaltmakta öğrencilerin bir bölümü okula geç başlayıp erken ayrılmak zorunda kalmakta, dersleri takip etmekte, sınıfa, okula, derslere uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Uyum sağlama başlatıldığı bir dönemde de okuldan ayrılarak başarısı oldukça düşmektedir. Bu sorunu görmez-

den gelmek, çözüm aramayı güçleştirmektedir. Bu soruna kendi içinde çözümler üretilmelidir.

8- Öğretim yöntem ve tekniklerindeki yenilikler

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında her şey süratle değişmekte, yenileşmektedir. Cep telefonlarının değişim hızını izlemekte zorlanmaktayız. Bilgisayar ve internetin okullarımıza, sınıflarımıza girmesi bunun bir örneğidir. Aneak her şeyin değişip yenileştiği bir ortamda üniversitelerden alınan bilgiler süratle eskimekte, yenilemek içinde fazla bir çaba gösterilememektedir. Öğretmenlerin var olan bilgileri hızla eskimekte, hizmet - içi eğitim konusunda bakanlığın çabaları yetersiz kalmakta, yerel çözümler yeteri kadar üretilmemektedir. Ayrıca var olanlardan da yeteri kadar yararlanılmamakta, kurslara katılan öğretmenler de bilgisini diğer öğretmenlere aktaramamaktadır. Yıllık ve Ünite planları için bilgisayardan, internetten yararlanan öğretmenler, eğitim - öğretimdeki yenilikleri izlemeye de aynı duyarlılığı göstermemelidir.

9 - Mesleki yönlendirme ve rehberlik hizmetleri

Öğrencilerimize II kademedede yeterli mesleki yönlendirme, rehberlik ve kişilik hizmetleri verilememektedir. Eğitim Sistemimizde yapılan düzenlemeler öğrencileri lise eğitimine ve üniversitelere yönlendirmektedir. II: Kademedede yapılacak sağlıklı mesleki yönlendirmelerle ekonomik yönden iyi durumda olmayan bu bölgede, öğrenciler meslek edinerek kısa zamanda aileye ekonomik katkı da bulunacaktır. Öğrenciler ailelerine ekonomik katkıyı tarım işçiliği ile yapmakta, eğitimden de uzak kalmaktadır. Ayrıca II. Kademe okullarımızda yeteri kadar rehber öğretmen görevlendirilememekte, rehber öğretmen eksikliği 12 - 14 yaş arasındaki öğrencilerin ergenlik döneminde sorunlarla baş başa kalmalarına neden olmakta ve öğrenci başarısını da olumsuz etkilemektedir.

10- Boş zaman faaliyetleri, sosyal etkinlikler

Öğrencilerin okul dışında çeşitli faaliyetlere katılacağı kütüphane, spor salonları ve benzeri ortamların bulunmaması başarıyı önemli ölçüde etkilemektedir. Okul çıkışı evden başka seçeneği olmayan öğrenciler kendilerini sosyal ve kültürel yönden geliştirememektedir. Eğitsel kol çalışmalarına okullarımızda gerekli önem ve özenin gösterilmediği araştırmalarla ortaya konulmuştur. (Şahan, Gülsün, 1995) Okullarımızda sözel ve sayısal alanlara özel bir önem verilip sanatsal alan geri plana atılmaktadır. Resim, müzik gibi sanat dersleri program yetiştirme, sınav hazırlama kaygıları içinde feda

edilmektedir. Öğrenciler, her insanın içinde var olan yaratma güdüsünü, yeteneklerini ortaya koyamamaktadır. M. Kemal Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." Sözünde olduğu gibi hayat damarımızdan biri olan sanata okullarımızda yeterince zaman ve zemin ayrılmamaktadır. Ayrıca eğitimi süresince sanatla yeteri derecede tanışmayan öğretmenlerimizde eğitim - öğretim ortamına sanatsal bir bakış - duruş getirememekte dersler kuru, sıkıcı, estetik kaygıdan uzak bir biçimde işlenmeye çalışılmaktadır. Oysaki tah-taya çizilen bir şekil, duvara asılan bir pano sanatı da içerdiğinde öğrencide kalıcı iz bırakacaktır. Sayısal - sözel yönden yetiştirmeye çalıştığımız öğrencide sanatsal yön ihmal edilmektedir. Biraz dikkatli bakarsak onların içindeki İdil Biret'i, Fazıl Say'ı, Picasso'yu göreceğiz belkide.

11- Okuma alışkanlığı

Öğrencilere okuma alışkanlığının kazandırılmayışı kendi kendine öğrenme, araştırma isteğini de azaltmaktadır. Okumanın sadece ders öğrenme amaçlı kullanımı, varolan kütüphanelerden yeterince yararlanılmayışı okuma alışkanlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Ferhan Özen'in yaptığı bir araştırmada Türkiye de kitap okuma oranının % 4.5, 173 ülke arasında da 86. sırada olduğu görülmektedir. Ayrıca üniversite bitirenlerin sayısı son yıllarda 14 kat arttığı halde kitap okuyanların sayısı 1965 yılındaki oranın onda birine gerilemiştir. Ayrıca bu araştırmada kitap okumayı büyük ölçüde televizyonun engellediği belirtilmiştir. (Atalay, Figen, S : 19, 2002)

12- Öğrenmenin öğretilmesi

Okullarda hala konu öğrenilmesine öğrenilenlerin olduğu gibi aktarılmasına önem verilmekte, dersler hala araç - gereçsiz işlenmekte, nerdeyse deneyler bile anlatım yoluyla öğrenciye verilmeye çalışılmaktadır. Soru sormadan, düşünmeden, sorgulamadan öğretmeye, eğitimden çok öğretim ağırlıklı ders yapmaya çalışılması, ezberleyip aynen aktaran öğrencinin başarılı sayılması günümüzde modası geçmiş etkisiz, verimsiz öğretim yöntemlerindedir. Eski yöntemlerle eğitim - öğretim yapmaya çalışmak başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir.

"Öğrenmeyi öğrenmek" bireyin ve toplumun başarısının anahtarıdır. Öğrenmek bilmek değildir. Öğrenmek, bilgiyi işlemektir. Bilgiyi işlemek ise onu arayıp bulmak. Ne olduğunu düşünmek, ne işe yaradığını nerede kullanacağını anlamak, hangi bilgilerle birleşip, onlarla nasıl bir bilişim yapacağını görebilmektir. Öğrenenler bilgiyi her yönde işleyen, gerektiğinde onu

değiştirebilen, başka çözümler ve bileşimler için kullanan kişilerdir. Ezber bilgiye sahip olanlar ise onun hamalı olmaktan öteye gidemezler. (Atabek, Erdal S: 21.2002)

Çözüm Önerileri :

Kalabalık sınıfların mevcutları azaltılmalı, mümkün olduğunca normal öğretime geçilmeli, bunun mümkün olmadığı durumlarda okul içinde değişik alternatifler denenmeli (Örneğin çok kalabalık birleştirilmiş sınıflarda bazı öğretmenlerin iki devre ders yapması gibi...) nüfus artışı ile ilgili velileri bilgilendirmeye yönelik çözümler üretilmelidir.

Aday öğretmenlerin mümkün olduğu ölçüde en az 2 öğretmenli okullarda görevlendirilmeleri, asker öğretmenlerin görev yerlerinin değiştirilmemesi konusuna dikkat edilmeli, öğretmenlerin çalıştığı bölgede en az 3 - 4 yıl kalmaları özendirilmeli, öğretmen lojmanlarının onarımına önem verilmeli, kendi çabalarıyla okul ve lojman onaran öğretmenler ödüllendirilerek teşvik edilmelidir.

Kız çocuklarının 8 yıllık temel eğitimden yararlanabilmesi için çözüm önerileri getirilmeli, taşınabilir eğitimden daha fazla kız öğrencinin yararlanabilmesi için taşıma araçlarında bayan görevli bulundurulması konusu üzerinde durulmalı, yatılı kız ilköğretim okullarının açılması hızlandırılmalı, var olan Y.İ.B.O lardan kız çocuklarının da yararlanabileceği düzenlemeler yapılmalı, kız çocuklarının eğitimini özendirici çalışmaları, gerekirse veli bütçesine maddi katkı sağlanmalıdır.

Toplam Kalite Yönetimi çalışmalarına hız verilmeli, bu konuda seminer alan yöneticilerin okullarında gerekli seminerleri vermeleri gerektiğinde İl Milli Eğitim Müdürlüğünden yardım almaları, Toplam Kaliteyle yönetilen okullarımızda kalitenin artacağı unutulmamalıdır.

Milli Eğitim Sisteminin yapısından kaynaklanan yerel çabalarla çözümlenemeyecek sorunların üzerinde değil, il - ilçe çapında neler yapılabileceği, kendi içinde eksiklerin neler olduğu saptanıp, çözümü üzerinde çalışılmalıdır.

Mevsimlik işçilikten geç dönen öğrenciler için yetiştirme - tamamlayıcı kurslar açılmalı, gerekirse, ayrı sınıflarda yetiştirilip sınıf seviyelerine gelindiğinde tekrar sınıfına dönebileceği çalışmalar yapılmalıdır.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimine özel bir önem verilmeli, il - ilçe çapında en az ayda bir kez eğitim seminerleri düzenlenmelidir. Sendikalarda öğretmenlerin sadece sosyal haklarının alınması ile değil mesleki eğitimleriyle ilgili çalışmalar da yapılmalıdır. Öğretmenlerin



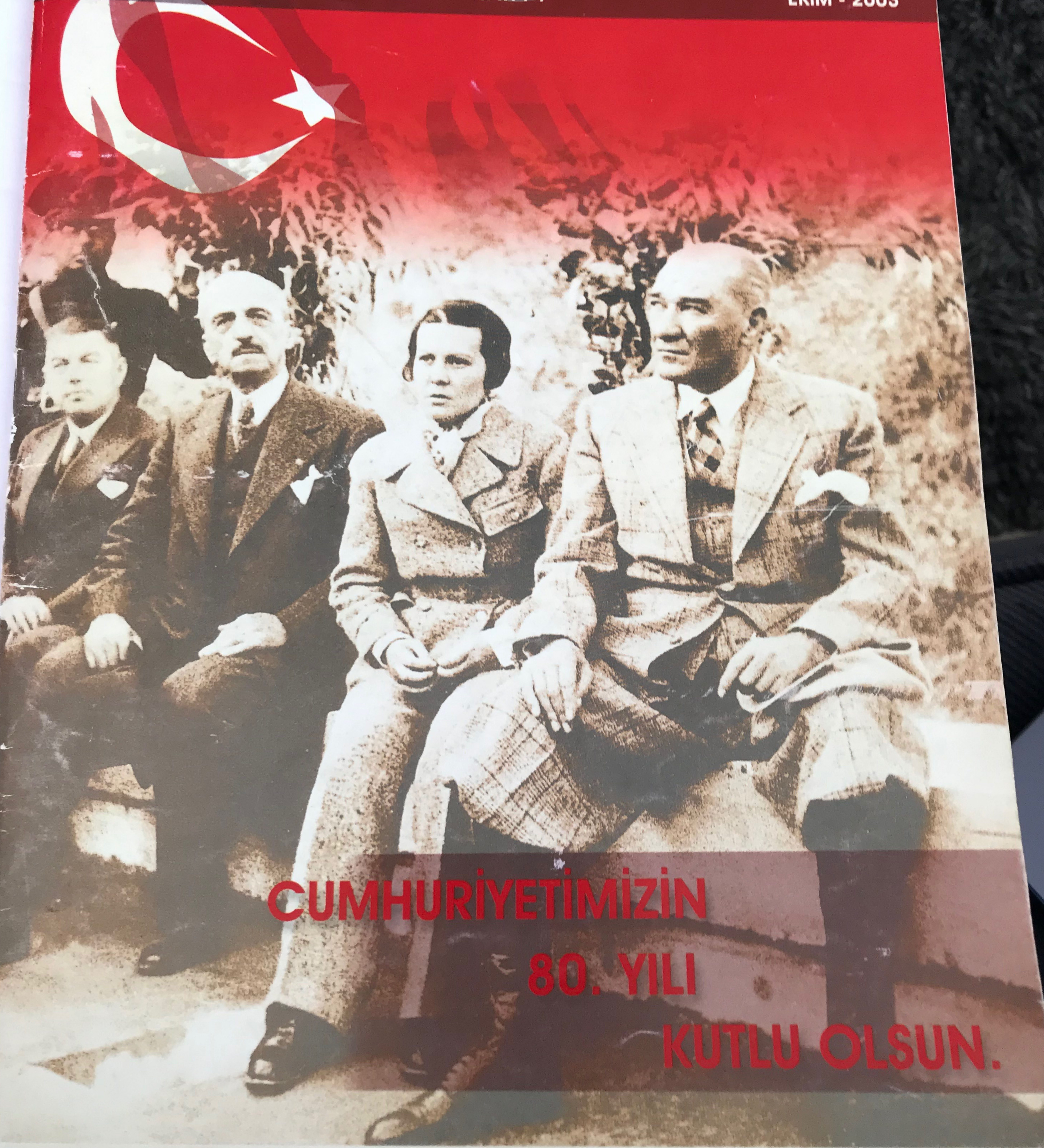
EĞİTİM ve DENETİM

TÜM EĞİTİMCİLER ve EĞİTİM MÜFETİŞLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANI

YIL : 1

SAYI : 1

EKİM - 2003



CUMHURİYETİMİZİN

80. YILI

KUTLU OLSUN.

| | |
|--|---------|
| * Eğitim, Değişim, Toplum ve Demokrasi (Cengiz KARAHAN) | 31 - 32 |
| * O Geliyor. (Sami ÇOTUK) | 33 - 34 |
| * Fatma Öğretmen (Veli BİLİCİ) | 35 - 37 |
| * Diyalog (Osman ERENALP) | 38 - 39 |
| * Türkiyem – Şiir. (Osman BULUT) | 40 |
| * Başarılı Bir Eğitim Kurultayı. (Prof. Dr. M. Feyzi ÖZ) | 41 - 43 |
| * Adı Erduvan - Şiir. (Saim DOĞAN) Çocuğum - Şiir (Beyhan GÖKTAŞ) | 44 |
| * Şanlıurfa'nın Siverek İlçesinde Örgün Eğitimde Başarının Elde Edilmesi. (Gülsün Şahan) | 45 - 48 |
| * İlköğretimde Sürekli Devamsız Öğrenciler Sorunu ve Çözüm Önerileri (Şerif KARATAŞ) | 49 - 52 |
| * Çoklu Zeka Kuramı. (Dr. Sevil BÜYÜKALAN FİLİZ) | 53 - 65 |
| * Eğitimde Yeniliklerin Uygulanmasını Etkileyen Etkenler (Celal Gülşen) | 66 - 73 |
| * Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatında Toplam Kalite Yönetimi Uygulaması Üzerine (Tuncay AKDAĞ) | 74 - 77 |
| * Basından Seçmeler- “Okul Bilgisi Yeterli Değil) | 78 - 80 |
| * Can Öğretmenim. Şiir. (Hanlar KOCA) | 81 |
| * Sendika Günlüğü | 82 |
| * Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı ile Görüşme | 83 - 84 |
| * “Türk Milli Eğitim Teftiş Sisteminde Yapılanma Sorunu” adlı kitabımızın yankıları | 85 - 86 |
| * Öğrencilerinizi Motive Edin (Robert Harris) | 87 - 89 |
| * Dünyada Öğrenimde Yeni Yöneliş (Aktif Öğrenme) Prof. Dr. Kamile ÜN AÇIKGÖZ .. | 90 - 93 |
| * Kaybettiklerimiz | 94 |
| * Temsilciliklerimizden | 95 |
| * Eğitim ve Denetim Dergisinin Amacı ve Yayın İlkeleri | 96 |

EĞİTİM VE DENETİM

TEM - SEN
Tüm Eğitimciler ve
Eğitim Müfettişleri
Sendikası Yayın Organı

3 AYDA BİR YAYINLANIR
EKİM - 2003
SAYI : 1

SAHİBİ :
TEM - SEN Adına
Mehmet PINARDAĞ
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Âlim BAŞARAN

Sorumlu Yazı İşler Müdürü
Emine BOZKURT

Yayın Kurulu
Emine BOZKURT
Âlim BAŞARAN
Mehmet PINARDAĞ
Çelebi İLBARS
Ali GÜMÜŞ

DİZGİ - BASKI
Minpa Matbaacılık
Tel : 311 12 41

YAZIŞMA ADRESİ
Meşrutiyet Cad. Hatay Sk. No : 5 /8
Yenişehir / ANKARA
Tel : 417 85 18 - 418 46 59
Tel - Fax : 417 82 25
www.tem-sen.org

İÇİNDEKİLER

- * Milli Eğitim Bakanlığına Yön Veren Bürokratları Tanıyalım 3
- * Milli Eğitim Bakanlığı Reform Çalışmaları Işığında Denetim Sistemi Nasıl Olmalı? (Mehmet PINARDAĞ) 4 -8
- * Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Sisteminde Yapılanma Sorunu (Emine BOZKURT) 9 -10
- * Bilgilendirme Yazısı (Tem-Sen Genel Başkanlığı) 11 - 12
- * Tem-Sen Genel Başkanlığının, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a gönderdiği yazıya, Başbakanlıkça verilen cevap yazısı 13 - 17
- * MEB Teftiş Kurulu Başkanlığının, Başbakanlığa gönderdiği cevabi yazıyla ilgili olarak, Tem-Sen'in, Milli Eğitim Bakanına gönderdiği açıklama 18 - 22
- * Mustafa Kemal - Şiir (Hasan GENEYİKLİ) 23
- * Eğitim Yöneticilerini Kim Partizanlaştırıyor? (Âlim BAŞARAN)) 24 - 27
- * Öğrencilere Yaklaşım Tarzımız ve Geleceğin Dünyası. (Mehmet KOÇAK) 28
- * Günaydınlar (Muhsin Durucan) 29
- * Öğretmen ve Eğitim (M.Hanefi DİLMAÇ) 30